

Turbulentie op de EPD/ZIS-markt

De Nederlandse EPD/ZIS-markt is enorm in beweging. Het afgelopen jaar hebben **zeven** ziekenhuizen ervoor gekozen een nieuw EPD/ZIS te implementeren tegen tien **ziekenhuizen** in de vier jaar daarvoor. Tijd voor een nieuw overzicht.

AUTEURS ASTRID EGBERTZEN EN PATRICK VAN EEKEREN FOTO ISTOCK

De toenemende aandacht voor kwaliteit, veiligheid en betaalbaarheid van zorg en de daarmee samenhangende spreiding en concentratie van zorg maken dat het belang van goede digitale ondersteuning van de zorgprocessen almaar groter wordt. Niet alleen voor de dagelijkse patiëntenzorg is het plaats- en tijdonafhankelijk beschikbaar hebben van alle informatie over de patiënt randvoorwaardelijk, maar ook voor bijvoorbeeld

het optimaliseren van zorgprocessen, onderzoek, onderwijs en het verantwoord (kwalitatief én financieel) van deze processen. Hiermee blijft de behoefte aan geïntegreerde functionaliteit groeien zodat gegevens eenmalig vastgelegd voor meerdere doeleinden gebruikt kunnen worden. Dit stelt steeds hogere eisen aan de informatievoorziening van ziekenhuizen.

Alle ziekenhuizen in Nederland investeren momenteel dan ook op een of andere wijze in hun EPD/ZIS-systeem. Naast de zeven ziekenhuizen

die het afgelopen jaar voor een nieuw EPD/ZIS hebben gekozen, zijn op dit moment nog eens veertien ziekenhuizen bezig met een selectietraject. De verwachting is dat ruim vijftien ziekenhuizen binnen afzienbare tijd een dergelijk selectietraject zullen opstarten. Zo'n 40 procent van de Nederlandse ziekenhuizen heeft dus plannen om over te stappen op een nieuw EPD/ZIS. De overige ziekenhuizen zijn bezig met de doorontwikkeling van hun huidige EPD/ZIS-systemen.

Ontwikkelingen

Opvallend zijn de groei van Epic en het steeds kleiner wordende marktaandeel van CSC-iSOFT. Het lijkt er zelfs op dat CSC-iSOFT de slag om de Nederlandse EPD/ZIS-markt definitief gaat verliezen. Ook de resterende elf ziekenhuizen die nu nog werken met CSC-iSOFT zijn op dit moment allemaal bezig met de selectie van of zich aan het oriënteren op een nieuw EPD/ZIS. CSC-iSOFT is er met de ontwikkeling van hun Lorenzo ZIS/EPD onvoldoende in geslaagd aansluiting te vinden bij de gevraagde geïntegreerde functionaliteit van, in ieder geval, de Nederlandse ziekenhuizen. Die kunnen nu niet langer wachten en voelen zich genoodzaakt afscheid te nemen van hun leverancier na vaak zeer lange periode klant te zijn geweest.

ZO'N 40 PROCENT VAN DE ZIEKENHUIZEN HEEFT PLANNEN OM OVER TE STAPPEN OP EEN NIEUW EPD/ZIS

Figuur 1. Mutaties in 2013

naam ziekenhuis	plaats	selectie EPD/ZIS	(vorig EPD/ZIS)
Onze Lieve Vrouwe Gasthuis	AMSTERDAM	Epic	(McKesson)
VU Medisch Centrum	AMSTERDAM	Epic	(CSC-iSOFT)
Academisch Medisch Centrum	AMSTERDAM	Epic	(CSC-iSOFT)
Rivas Zorggroep Beatrixziekenhuis	GORINCHEM	ChipSoft	(CSC-iSOFT)
Universitair Medisch Centrum Groningen	GRONINGEN	Siemens-Soarian	(CSC-iSOFT)
Kennemer Gasthuis	HAARLEM	Epic	(McKesson)
Erasmus Medisch Centrum	ROTTERDAM	Siemens-Soarian	(CSC-iSOFT)

Zie voor de volledige lijst van EPD/ZIS per ziekenhuizen www.zorgvisie.nl

Ook de ziekenhuizen die zelf een ZIS of EPD hebben ontwikkeld, zijn allemaal bezig met de selectie van of zich aan het oriënteren op een nieuw EPD/ZIS. Het bijbenen van de ontwikkeling van de gevraagde geïntegreerde functionaliteit die reeds op de markt beschikbaar is en het blijvend voldoen aan gewijzigde wet- en regelgeving, is niet te doen voor de ict-afdeling van een ziekenhuis.

Met de definitieve keuze voor Siemens-Soarian door het Erasmus MC en UMC Groningen na het afronden van een proof-of-concept-fase lijkt een nieuwe speler toegevoegd te kunnen worden aan de inmiddels zeer korte shortlist van EPD/ZIS-leveranciers. Afgelopen jaar stonden hier eigenlijk alleen ChipSoft en Epic op en in de gevallen waarin het ziekenhuis al beschikte over producten van McKesson soms ook McKesson.

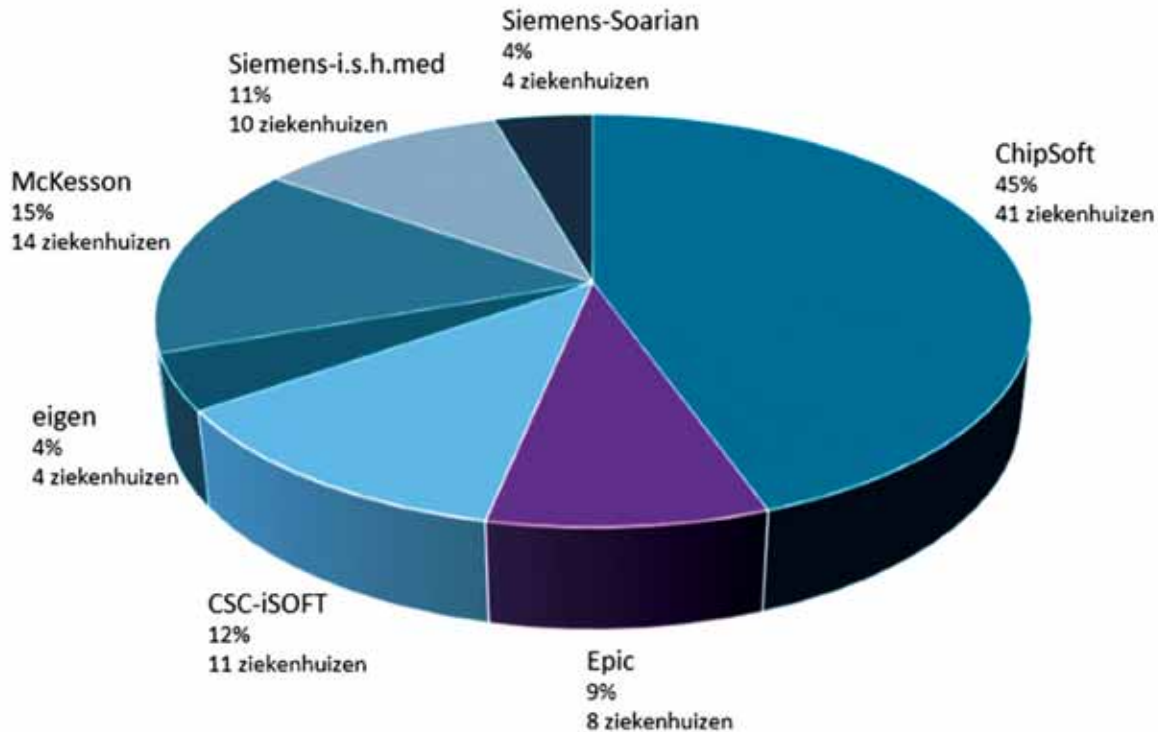
Groei Epic

De groei van Epic het afgelopen jaar is opmerkelijk. Na de vier ziekenhuizen die reeds werken met het EPD/ZIS van Epic, hebben alleen vorig jaar al vier andere ziekenhuizen Epic als nieuwe leverancier geselecteerd. Dit roept de vraag op waarom Epic vaker de voorkeur heeft gekregen dan marktleider ChipSoft. Deze vraag is echter niet zo één, twee, drie te beantwoorden. De groei komt in ieder geval voor een aanzienlijk deel voort uit fusies van ziekenhuizen. De complete, geïntegreerde functionaliteit van Epic en een bewezen track record op het gebied van softwareontwikkeling en voorspelbare implementaties zullen zeker van invloed zijn. Dit wordt bevestigd door Gartner's Magic Quadrant for Global Enterprise EHR Systems waarin Epic als leader wordt gekwalificeerd (bron: Gartner, 9 september 2013). ChipSoft wordt (nog) niet vermeld in dit overzicht, maar biedt ook brede, geïntegreerde functionaliteit en heeft zeker op de Nederlandse markt een bewezen track record gezien hun dominante marktpositie.

Uitnutten

Aangezien het voor een ziekenhuis een zeer complexe, kapitaalintensieve en langdurige operatie is om over te stappen op een nieuw systeem, geven ziekenhuizen er in eerste instantie de voorkeur aan hun huidige sys- >

Figuur 2. Marktaandeel EPD/ZIS-leveranciers.

> temen door te ontwikkelen en uit te nutten. Door onvrede over hun huidige systeem en/of leverancier gaan ziekenhuizen zich oriënteren op een nieuw EPD/ZIS.

Daarnaast speelt de trend van toenemende samenwerkingen en fusies een grote rol. Veelal is het gewenste eindplaatje voor de informatievoorziening één gezamenlijk EPD/ZIS ondanks dat er ook andere vormen van informatievoorziening zijn om de samenwerking te ondersteunen. Daarbij blijft de samenwerking natuurlijk niet beperkt tot de grenzen van de eigen ziekenhuisorganisatie, maar wordt er ook intensief samengewerkt met allerlei partijen in de verticale keten van eerste, tweede en derde lijn en horizontaal tussen vergelijkbare partijen. Daarbij vervagen de grenzen continu en worden steeds veranderende eisen gesteld aan een EPD/ZIS (Zie ook artikel Zorgvisie februari 2014 EPD/ZIS en fusies; Variabelen en tussenoplossingen).

HET LIJKT EROP DAT CSC-ISOFT DE SLAG OM DE NEDERLANDSE EPD/ZIS-MARKT DEFINITIEF GAAT VERLIEZEN

Ook op de Nederlandse EPD/ZIS-markt scheidt elk aanbod zijn vraag. De leveranciers ontwikkelen steeds meer geïntegreerde producten met functionaliteit waarin de dossiervoering, zorglogistiek, zorgadministratie, analyse en rapportage meer en meer verweven raken. Ook uitbreidingen richting andere domeinen zoals bijvoorbeeld laboratoria en huisartsenpraktijk worden inmiddels ontwikkeld. Een voordeel is natuurlijk dat de functionaliteit veelal goed

op elkaar is afgestemd wat de patiëntveiligheid ten goede komt. Een nadeel is de steeds groter wordende afhankelijkheid van één leverancier. Bijvoorbeeld met betrekking tot de snelheid waarmee

een leverancier kan of wil anticiperen op toekomstige innovaties waarop een ziekenhuis zich wil onderscheiden van de markt.

Structureren

Om patiëntinformatie daadwerkelijk plaatsen tijdsonafhankelijk beschikbaar te heb-

ben, ben je er niet door alleen te investeren in een EPD/ZIS-systeem. Om de gewenste baten daadwerkelijk te kunnen realiseren, worden hoge eisen gesteld aan de wijze waarop gegevens worden vastgelegd (gestructureerd!), de bekwaamheid van zorgverleners om te kunnen werken met het systeem en het inrichten van een adequate beheerorganisatie voor het continue verbeteren en aanpassen aan de gestelde eisen.

Het investeren in het EPD/ZIS vergt dus een grote inspanning van zowel zorgverleners als ziekenhuisorganisaties. Het is maar de vraag of alle ziekenhuisorganisaties alle beschikbare functionaliteit nodig hebben, laat staan ten volle kunnen benutten. Een gezonde dosis realiteitszin kan de Nederlandse EPD/ZIS-markt wellicht enigszins tot bedaren brengen. ■

Astrid Egbertzen is principal adviseur en Patrick van Eekeren is partner bij M&I/Partners

Figuur 3. Overzicht EPD/ZIS-leveranciers per ziekenhuis. Stand van zaken 31 januari 2014.

naam ziekenhuis	plaats	grootte	fusiepartner	EPD/ZIS
Medisch Centrum Alkmaar	ALKMAAR	G	Gemini Ziekenhuis	McKesson
Ziekenhuisgroep Twente	ALMELO/HENGELO	G		ChipSoft
Flevo Ziekenhuis	ALMERE	M		Siemens-i.s.h.med
Meander Medisch Centrum	AMERSFOORT	G		McKesson
Ziekenhuis Amstelland	AMSTELVEEN	K		Siemens-i.s.h.med
Sint Lucas Andreas Ziekenhuis	AMSTERDAM	M	Onze Lieve Vrouwe Gasthuis	Epic
Onze Lieve Vrouwe Gasthuis	AMSTERDAM	G	Sint Lucas Andreas Ziekenhuis	Epic
Slotervaart Ziekenhuis	AMSTERDAM	M		ChipSoft
A. van Leeuwenhoek Zhs/ Ned. Kanker Inst	AMSTERDAM	cat-M		ChipSoft
VU Medisch Centrum	AMSTERDAM	A	Academisch Medisch Centrum	Epic
BovenIJ Ziekenhuis	AMSTERDAM	K		ChipSoft
Academisch Medisch Centrum	AMSTERDAM	A	VU Medisch Centrum	Epic
Gelre Ziekenhuizen	APELDOORN/ZUTPHEN	G		Siemens-i.s.h.med
Rijnstate	ARNHEM/ZEVENAAR/ VELP	G		ChipSoft
Wilhelmina Ziekenhuis	ASSEN	K		ChipSoft
Lievensberg Ziekenhuis	BERGEN OP ZOOM	K	Franciscus Ziekenhuis Rosendaal	ChipSoft
Rode Kruis Ziekenhuis	BEVERWIJK	K		ChipSoft
Maasziekenhuis Pantein	BOXMEER	K		ChipSoft
Amphia Ziekenhuis	BREDA	G		Epic
IJsselland Ziekenhuis	CAPELLE AAN DEN IJSSEL	M		Siemens-i.s.h.med
Reinier de Graaf Groep	DELFT	M	HagaZiekenhuis	ChipSoft
Ommelander Ziekenhuis Groep	DELFTZIJL	K		McKesson
Gemini Ziekenhuis	DEN HELDER	K	Medisch Centrum Alkmaar	McKesson
Deventer Ziekenhuis	DEVENTER	M		ChipSoft
van Weel-Bethesda Ziekenhuis (CuraMare)	DIRKSLAND	K		eigen
Slingeland Ziekenhuis	DOETINCHEM	M		ChipSoft
Ziekenhuis De Sionsberg (Zorggroep Pasana)	DOKKUM	K	Nij Smellinge, Antonius Ziekenhuis	ChipSoft
Albert Schweitzer Ziekenhuis	DORDRECHT	G	Rivas Zorggroep Beatrixziekenhuis	Siemens-i.s.h.med
Nij Smellinghe	DRACHTEN	K	Ziekenhuis De Sionsberg, Antonius Ziekenhuis	ChipSoft
Ziekenhuis De Gelderse Vallei	EDE GLD	M		McKesson
Catharina Ziekenhuis	EINDHOVEN	G		ChipSoft
Maxima Medisch Centrum	EINDHOVEN/ VELDHOVEN	M		ChipSoft
Scheper Ziekenhuis (Zorggroep Leveste Middenveld)	EMMEN	M	Ziekenhuis Bethesda, Refaja Ziekenhuis	McKesson
Medisch Spectrum Twente	ENSCHUDE	G		McKesson
St Anna Ziekenhuis	GELDROP	K		McKesson
Admiraal de Ruyter Ziekenhuis	GOES/VLISSINGEN/ ZIERIKZEE	M		ChipSoft
Rivas Zorggroep Beatrixziekenhuis	GORINCHEM	K	Albert Schweitzer Ziekenhuis	ChipSoft
Groene Hart Ziekenhuis	GOUDA	M		McKesson
Universitair Medisch Centrum Groningen	GRONINGEN	A		Siemens-Soarian
Martini Ziekenhuis	GRONINGEN	M		ChipSoft
Kennemer Gasthuis	HAARLEM	M	Spaarne Ziekenhuis	Epic
Ziekenhuis Röpcke-Zweers (Saxenburgh Groep)	HARDENBERG	K		ChipSoft
St Jansdal	HARDERWIJK	M		CSC-iSOFT
De Tjongerschans (Zorgpartners Friesland)	HEERENVEEN	K		ChipSoft
Atrium Medisch Centrum	HEERLEN/BRUNSSUM/ KERKRADE	G	Orbis Medisch Centrum	Siemens-i.s.h.med
Elkerliek Ziekenhuis	HELMOND	M		eigen
Tergooi Ziekenhuizen	HILVERSUM/BLARICUM	M		CSC-iSOFT
Spaarne Ziekenhuis	HOOFDDORP	M	Kennemer Gasthuis	Epic

>

Ziekenhuis Bethesda (Zorggroep Leveste Middenveld)	HOOGEVEEN	K	Scheper Ziekenhuis, Refaja Ziekenhuis	eigen
Westfries Gasthuis	HOORN NH	M		ChipSoft
Medisch Centrum Leeuwarden (Zorgpartners Friesland)	LEEUWARDEN/ HARLINGEN	G		CSC-ISOFT
Diaconessenhuis	LEIDEN	K	Rijnland Ziekenhuis	ChipSoft
Leids Universitair Medisch Centrum	LEIDEN	A		ChipSoft
Rijnland Ziekenhuis	LEIDERDORP/ ALPHEN A/D RIJN	M	Diaconessenhuis	McKesson
IJsselmeerziekenhuizen (MC Groep)	LELYSTAD/EMMELOORD	K		McKesson
Academisch Ziekenhuis Maastricht	MAASTRICHT	A		Siemens-i.s.h.med
Diaconessenhuis Meppel (Zorgcombinatie Noorderboog)	MEPPEL	K	Isala Klinieken	ChipSoft
St Antonius Ziekenhuis	NIEUWEGEIN/UTRECHT	G	Zuwe Hofpoort Ziekenhuis	CSC-ISOFT
Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis	NIJMEGEN	M		CSC-ISOFT
St. Maartenskliniek	NIJMEGEN	cat-M		ChipSoft
Radboudumc	NIJMEGEN	A		Epic
Ziekenhuis Bernhoven	OSS/VEGHEL	M		McKesson
Waterlandziekenhuis	PURMEREND	K		Siemens-i.s.h.med
Laurentius Ziekenhuis	ROERMOND	M		ChipSoft
Franciscus Ziekenhuis Roosendaal	ROOSENDAAL	M	Lievensberg Ziekenhuis	ChipSoft
St. Franciscus Gasthuis	ROTTERDAM	M	Vlietland Ziekenhuis	ChipSoft
Erasmus Medisch Centrum	ROTTERDAM	A		Siemens-Soarian
Maasstadziekenhuis	ROTTERDAM	G		ChipSoft
Ikazia Ziekenhuis	ROTTERDAM	K		CSC-ISOFT
Havenziekenhuis	ROTTERDAM	K		McKesson
HagaZiekenhuis	S GRAVENHAGE	G	Reinier de Graaf Groep	Siemens-i.s.h.med
Bronovo Ziekenhuis	S GRAVENHAGE	K	Medisch Centrum Haaglanden	Siemens-Soarian
Medisch Centrum Haaglanden	S GRAVENHAGE/ LEIDSCHENDAM	G	Bronovo Ziekenhuis	ChipSoft
Jeroen Bosch Ziekenhuis	S HERTOGENBOSCH	G		CSC-ISOFT
Vlietland Ziekenhuis	SCHIEDAM	M	St. Franciscus Gasthuis	CSC-ISOFT
Orbis Medisch Centrum	SITTARD-GELEEN	M	Atrium Medisch Centrum	Siemens-i.s.h.med
Antonius Ziekenhuis	SNEEK	K	Nij Smellinge, Ziekenhuis De Sionsberg	ChipSoft
Spijkenisse MC	SPIJKENISSE	K		CSC-ISOFT
Refaja Ziekenhuis	STADSKANAAL	K	Scheper Ziekenhuis, Ziekenhuis Bethesda	McKesson
ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen	TERNEUZEN	M		ChipSoft
Ziekenhuis Rivierenland	TIEL	K		Siemens-Soarian
St Elisabeth Ziekenhuis	TILBURG	M	Tweesteden Ziekenhuis	CSC-ISOFT
Tweesteden Ziekenhuis	TILBURG/WAALWIJK	M	St Elisabeth Ziekenhuis	CSC-ISOFT
Universitair Medisch Centrum Utrecht	UTRECHT	A		ChipSoft
Diakonessenhuis	UTRECHT/DOORN/ZEIST	M		ChipSoft
VieCuri Medisch Centrum	VENLO	M		ChipSoft
St Jans Gasthuis	WEERT	K		ChipSoft
Streekziekenhuis Koningin Beatrix	WINTERSWIJK	K		ChipSoft
Zuwe Hofpoort Ziekenhuis	WOERDEN	K	St Antonius Ziekenhuis	ChipSoft
Zaans Medisch Centrum	ZAANDAM	M		ChipSoft
LangeLand Ziekenhuis	ZOETERMEER	K		ChipSoft
Isala Klinieken	ZWOLLE	G	Diaconessenhuis Meppel (Zorgcombinatie Noorderboog)	eigen

- Overzicht ziekenhuizen op basis van Marktscan Medisch Specialistische zorg van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) van eind 2012
- Grootte ziekenhuizen op basis van bedrijfsopbrengsten: wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en DBC-opbrengsten B-segment (conform BDO – Benchmark Ziekenhuizen, oktober 2012)
- (Bestuurlijke) fusies op basis van publicaties van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) exclusief eventuele aangekondigde onderzoeken van samenwerking in welke vorm dan ook, tot en met januari 2014
- Samengesteld door M&I/Partners onder leiding van drs. Astrid Egbertzen, principal adviseur